Stadskerk Nijmegen (OCP), 22 januari 2023, 3e zondag na Epifanie

voorganger: ds. Paul Oosterhoff (PKN)

[1e lezing: Jesaja 49,1-7] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 Eilanden, hoor mij aan,
verre volken, luister aandachtig.
Al in de schoot van mijn moeder
heeft de HEER mij geroepen,
nog voor ze mij baarde noemde hij mijn naam.
2 Mijn tong maakte hij scherp als een zwaard,
hij hield me verborgen in de schaduw van zijn hand;
hij maakte me tot een puntige pijl,
hij stak me weg in zijn pijlkoker.
3 Hij heeft me gezegd: ‘Mijn dienaar ben jij.
In jou, Israël, toon ik mijn luister.’
4 Maar ik zei: ‘Tevergeefs heb ik me afgemat,
ik heb al mijn krachten verbruikt,
het was voor niets, het heeft geen zin gehad.
Maar de HEER zal me recht doen,
mijn God zal me belonen.’
5 Toen sprak de HEER,
die mij al in de moederschoot
gevormd heeft tot zijn dienaar
om Jakob naar hem terug te brengen,
om Israël rond hem te verzamelen –
dat ik aanzien zou genieten bij de HEER
en dat mijn God mijn sterkte zou zijn.
6 Hij zei: ‘Dat je mijn dienaar bent
om de stammen van Jakob op te richten
en de overlevenden van Israël terug te brengen,
dat is nog maar het begin.
Ik zal je maken tot een licht voor alle volken,
opdat de redding die ik brengen zal
tot aan de einden der aarde reikt.’
7 Dit zegt de HEER, de bevrijder, de Heilige van Israël,
tegen hem die smadelijk veracht wordt,
die door vreemde volken wordt verafschuwd,
die dienaar is van vreemde heersers:
Koningen zullen dit zien en opstaan,
vorsten buigen diep voorover,

omwille van de HEER, die betrouwbaar is,
de Heilige van Israël, die jou heeft uitgekozen.

[Evangelie: Matteüs 4,12-22] (Nieuwe Bijbelvertaling)
12 Toen Jezus hoorde dat Johannes gevangengenomen was, week hij uit naar Galilea. 13 Hij liet Nazaret achter zich en ging wonen in Kafarnaüm, aan het Meer van Galilea, in het gebied van Zebulon en Naftali. 14 Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet Jesaja: 15 ‘Land van Zebulon en Naftali, gebied aan de weg naar zee en aan de overkant van de Jordaan, Galilea van de heidenen, luister: 16 Het volk dat in duisternis leefde, zag een schitterend licht, en zij die woonden in de schaduw van de dood werden door het licht beschenen.’ 17 Vanaf dat moment begon Jezus zijn verkondiging. ‘Kom tot inkeer,’ zei hij, ‘want het koninkrijk van de hemel is nabij!’
18 Toen hij langs het meer liep, zag hij twee broers, Simon, die Petrus genoemd wordt, en zijn broer Andreas. Ze wierpen hun net uit in het meer, het waren vissers. 19 Hij zei tegen hen: ‘Kom, volg mij, ik zal van jullie vissers van mensen maken.’ 20 Ze lieten meteen hun netten achter en volgden hem. 21 Even verderop zag hij twee andere broers, Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en zijn broer Johannes. Ze waren met hun vader in hun boot bezig met het herstellen van de netten. Hij riep hen 22 en meteen lieten ze de boot en hun vader Zebedeüs achter en volgden hem.

overweging: Uitgeweken naar de Lutherse Kerk.

Een vakantiebeurs is gaande In de Stevenskerk. Ziet u het voor u, al die verwachtingsvolle gezichten van mensen, die hun vakantie gaan uitzoeken of zich erop gaan oriënteren? Of misschien is er helemaal geen vakantie voor hen in het vooruitzicht, maar is het alleen de sensatie van de mogelijkheden die hen drijft. Het zich voorstellen van die heerlijke vakantie in een ver exotisch land vol verwachting, vol verlangen naar nieuwe avonturen.
Hadden we er toch niet bij gekund, met een eigen standje van de Stadskerk, waarin we de mensen een ander soort reis hadden aangeboden. Een ander avontuur van geroepen zijn tot dienstbaarheid. Je groepen voelen tot die exotische ontmoeting met je medemens dichtbij, niet voor een paar weken, eruit om de sleur te doorbreken, maar een leven lang de ontmoeting met die mens vlakbij, die je nog ontdekken moet. Met die wereld van die ander, die exotisch anders is, de vluchteling, de daklozen, de eenzame mens, die in je gewone bestaan zo makkelijk voorbij gaat.
Een standje op de vakantiebeurs in de Stevenskerk, waarin we die reis naar de ander vlakbij zouden aanprijzen of misschien zelfs wel die reis naar nieuwe werelden in jezelf, die je tot nu toe voorbij liep. Ik denk niet dat het heel druk zou zijn bij onze stand. Misschien wel even uit nieuwsgierigheid, maar mensen zouden al snel teleurgesteld verder gaan. Daar kwamen ze niet voor!

En toch is dat wat we te verkopen hebben, onze corebusiness. Nu ja te verkopen, gratis weg te geven zelfs. Die avontuurlijke reis naar de ander en naar het diepst in onszelf is wat het evangelie ons aanbiedt uit genade, om niet!
Geen belangstelling, ons standje wordt voorbijgelopen. Tevergeefs heb ik me afgemat, verzucht de schrijver in Jesaja. Was het tevergeefs dat ik al mijn krachten heb verbruikt? Was het voor niets, heeft het geen zin gehad?
Dat is de verzuchting in Jesaja en vaak ook bij ons. Was het tevergeefs, dat we hier In de lutherse kerk die spreekuren voor daklozen en vluchtelingen hebben gehouden vanuit de diaconie. Twee keer per week ongeveer 50 mensen die op ons spreekuur kwamen en werden geholpen door de diaconie met budgetbeheer en ondersteuning en die werden verleid om zich toch weer te melden bij de hulpverlening, die hier ook aanwezig waren of te gaan naar de huisarts van Buitenzorg, die hier in de consistorie hun spreekuur hielden?
Na mijn pensionering is er niet veel meer van overgebleven. Andere afslagen werden genomen in het diaconale beleid. Is het tevergeefs geweest, al die inspanning kan je je afvragen? In Jesaja wordt al dat somber gepeins onderbroken door de Stem van de Heer: je bestemming Israël, volk van God, is vanaf de moederschoot aan om dienstbaar te zijn
Een dienaar, niet alleen voor de stammen van Israël, om die terug te roepen tot hun bestemming, maar een dienaar voor alle volken, om hen het heil van God te laten zien. Ik heb dat altijd zo vertaald dat het God niet alleen te doen is om dat clubje, dat hier in de dienst zit. En om al die andere clubjes, die op allerlei plekken in kerken bij elkaar komen om God te loven en elkaar te ontmoeten. Niet alleen om de ‘overlevenden van Israël’ om met Jesaja te spreken, hoe belangrijk ook dat clubje van ons en van de anderen, geen misverstand daarover! Maar onze opdracht, ons bereik gaat heel veel verder. Onze diaconale dienstbaarheid is er niet alleen voor onszelf onderling, maar is er voor de hele oecumene, voor de hele bewoonde wereld!
Die boodschap van God voor heel de wereld was al de opdracht voor het volk Israël en via hen mogen we die woorden van Jesaja lenen. Maar ons is het toch nog het meest duidelijk geworden in de beweging, die Jezus heeft ingezet. Die boodschap van heil voor alle volken is tot ons gekomen door de woorden van Jezus.
We treffen hem vandaag nadat hij net heeft vernomen, dat Johannes, een medestrijder voor de goede boodschap, is gevangen genomen. Het gevaar van hun boodschap van liefde en omkering, de weerstand ertegen bij de gevestigde orde, is Jezus inmiddels duidelijk geworden en hij trekt zich even terug naar de overkant van de Jordaan. Even in de luwte om zijn beweging op te bouwen en hij begint daar, in de marge, daar waar de gevestigde orde op neer kijkt, het Galilea van de heidenen, hij begint daar zijn boodschap te verkondigen: Keer je om, richt je opnieuw naar het Koninkrijk van de Hemelen, laat je gezeggen door de bedoelingen van God. En hij roept de mensen die hij tegenkomt in hun dagelijkse bezigheden op om hem te volgen. Alles achter te laten en hem te volgen.
Radicaal, ons veel te radicaal eigenlijk. We troosten ons vaak met de gedachte dat die mensen toen niet zoveel hadden om achter te laten, geen hypotheek, geen verplichtingen waar wij allemaal wel aan vastzitten. Maar lees nog eens goed: ze waren met hun vader

bezig de netten te repareren en ze lieten alles achter om Jezus te volgen: hun boot, hun levensonderhoud én hun vader. Radicaal lieten ze alles achter om Jezus te voegen. Waarom denken we dat het voor hen makkelijker was om jezus radicaal te volgen? Waarschijnlijk omdat wij er anders zo kaal bij afsteken. Wij met onze inzet voor goede doelen en kerkbalans. Natuurlijk, dat is niet niets, maar we eten er geen boterham minder door. Wij met onze inzet in tijd voor onze medemens. Soms is dat heel veel, maar we houden natuurlijk ook nog wel wat voor onszelf. Verstandig hoor, want je moet het ook kunnen volhouden, uithouden.
Dat radicale van Jezus met zijn eerste volgelingen, van de eerste gemeente in Handelingen, daar kunnen we dan misschien niet aan tippen, maar het wordt ons wel voorgehouden om in beweging te komen. Om mee te gaan in die beweging van Jezus, van liefde en dienstbaarheid en compassie met onze medemens, die beweging die Gods bedoeling is.
Dat radicale is nodig om tot verandering te komen. Meer en meer raken we ervan doordrongen, dat het anders moet in onze economie, in onze omgang met de natuur, in ons verbruik van energie, in onze voorrangspositie als rijke landen in de wereld, in onze omgang met de kwetsbare medemens, de vluchteling of dakloze of wie het niet meer redden kan in armoede en schuld.
Dat radicale is nodig om in het spoor van Jezus te komen. Hem volgen, waar we in de kerk toch steeds toe oproepen, waar we onszelf steeds toe willen uitdagen, daar gaat het om.
Hem volgen is een ‘life changing experience’.
Daarmee hadden we eigenlijk best op die vakantiebeurs kunnen staan.

Paul Oosterhoff*, *paul@oosterhoff.nl